

Bezpieczny senior

**Przewodnik chroniący przed
przestępstwami telefonicznymi**

SPIS TREŚCI

- 1. Wstęp**
- 2. Do kogo skierowany jest poradnik?**
- 3. Geneza oszustw telefonicznych**
- 4. Psychologiczne mechanizmy działań**
- 5. Jak oszuści identyfikują potencjalne cele**
- 6. Metoda “na wnuczka” - opis, schemat działania**
- 7. Metoda “na policjanta” - opis, schemat działania**
- 8. Metoda “na pracownika banku” - opis, schemat działania**
- 9. Gdy zadzwoni telefon - co robić?**
 - **Na co zwracać uwagę?**
 - **Jak postąpić w sytuacji podejrzanego połączenia?**
 - **Jak zachować się podczas rozmowy?**
- 10. Przestępstwa telefoniczne - jak chronić bliskich?**
- 11. Podsumowanie**
- 12. Warto pamiętać - informacje w pigułce**
- 13. Instrukcja do pobrania**
- 14. O nas**

Wstęp

Seniorzy, będący ważną częścią naszego społeczeństwa dzięki swojemu bogatemu doświadczeniu i mądrości, w dzisiejszych czasach stają przed wyzwaniami, które mogą wykorzystać ich zaufanie i dobroć. „Bezpieczny Senior: przewodnik chroniący przed przestępstwami telefonicznymi” to inicjatywa mająca na celu zwiększenie świadomości i bezpieczeństwa naszych starszych obywateli przed różnorodnymi formami oszustw. Oszustwa te, docierając do nich za pośrednictwem telefonów, mogą przybrać postać manipulacji, takich jak przestępstwo „na wnuczka”, podszywanie się pod funkcjonariuszy policji, czy też próby wyłudzenia przez rzekomych pracowników instytucji finansowych.

Mimo rosnącej świadomości zagrożeń związanych z oszustwami telefonicznymi, przestępcy nieustannie poszukują nowych sposobów na wyłudzenie od seniorów ich oszczędności, wykorzystując telefony jako główne narzędzie swojej działalności. Świadomi ciągłej ewolucji metod oszustw, zobowiązujemy się do regularnego aktualizowania treści naszego przewodnika, aby zapewnić, że informacje, które dostarczamy, są zawsze aktualne i przydatne. Dla tych, którzy chcieliby otrzymywać informacje o aktualizacjach lub wydaniu nowego e-booka z serii „Bezpieczny Senior”, wystarczy odwiedzić stronę seniorze.pl/e-book i zarejestrować swój adres e-mail. Tym prostym krokiem zapewnisz sobie darmowy dostęp do najnowszych informacji, które mogą być nieocenione w ochronie seniorów przed przestępstwami nie tylko telefonicznymi.

Jak wskazują policyjne statystyki, w **2020 roku doszło do 4 tys. oszustw tego typu, w 2021 liczba ta wzrosła do 4,1 tys., w 2022 roku nieco zmalała**, jednak wciąż wiązała się z wieloma przestępstwami wynoszącymi ponad 3,7 tys. Wydawać by się mogło, że to niewielka skala, jednak straty, jakie poniosły oszukane osoby, zatrważają - w samym 2022 roku w wyniku przestępstw seniorzy stracili łącznie ponad 25 mln zł, co dało rekordową sumę na przełomie 5 lat!¹

1. Rzeczpospolita, „Polacy wciąż dają się oszukiwać metodą „na wnuczka”” <https://www.rp.pl/przestepczosc/art38425531-polacy-wciaz-daja-sie-oszukiwac-metoda-na-wnuczka>

Jak uchronić się przed złodziejami, którzy bazują na emocjach starszych osób? W pierwszej kolejności warto poznać techniki, jakimi się posługują, oraz określenia, które zazwyczaj padają w rozmowie z seniorem - to pozwoli zwiększyć czujność i zachować zdrowy rozsądek w przypadku próby kradzieży. Na łamach tego e-booka przedstawiamy przykłady komunikatów ze strony oszustów, zwracamy uwagę na to, jak warto się zachować, o co zapytać rozmówcę, a także podpowiadamy, jakie kroki warto podjąć, aby uniknąć straty pieniędzy.

„Bezpieczny Senior” to nie tylko przewodnik; to inicjatywa mająca na celu budowanie silnej, świadomej społeczności, która będzie potrafiła stawić czoła wyzwaniom współczesnego świata, chroniąc siebie i swoich najbliższych przed coraz bardziej wyrafinowanymi metodami oszustw telekomunikacyjnych.

Do kogo skierowany jest poradnik?

Poradnik „Bezpieczny Senior” jest szczególnie poświęcony zagadnieniom bezpieczeństwa seniorów w obliczu różnorodnych metod oszustw telefonicznych i internetowych, które stają się coraz bardziej wyrafinowane i trudne do natychmiastowego rozpoznania. Mimo że zawarte tu informacje są skierowane bezpośrednio do seniorów, zalecamy, aby również ich bliscy – dzieci, wnuki oraz wszyscy opiekunowie – zechcieli zapoznać się z treścią tego poradnika.

Razem możecie wspólnie opracować plan działania na wypadek podejrzanych sytuacji, co może znacząco zwiększyć skuteczność ochrony przed potencjalnymi oszustami. Zrozumienie przedstawionych tutaj zagrożeń, a także podjęcie konkretnych kroków prewencyjnych, może pomóc w znacznym stopniu zabezpieczyć osoby starsze przed stratami finansowymi i emocjonalnymi niepokojami związanymi z oszustwami.

Warto, aby każdy senior miał możliwość omówienia zawartości tego poradnika w gronie najbliższych, tak aby wiedza na temat oszustw i metod

ich unikania była jak najszersza i najbardziej dostępna. Zachęcamy do lektury, dyskusji i wspólnego podejmowania decyzji na temat najlepszych praktyk związanych z bezpieczeństwem.

Naszym celem jest dostarczenie konkretnych, praktycznych porad, które umożliwią rozpoznanie zagrożeń zanim zdążą one wyrządzić szkody. Ze względu na to, że osoby starsze są silnie związane z najbliższymi, nietrudno uśpić ich czujność, przedstawiając fałszywe, dramatycznie brzmiące informacje o sytuacji życiowej, czy stanie zdrowia członków rodziny, w rezultacie pozbawiając osoby starsze oszczędności, kosztowności, a nawet cennych pamiątek rodzinnych.

Ważne: Aby zapewnić bezpośrednie i szybkie wsparcie w krytycznych momentach, na końcu poradnika zamieściliśmy **krótką instrukcję do wydrukowania** lub **przepisania**. Zalecamy, aby trzymać ją w widocznym miejscu, najlepiej w pobliżu telefonu. Ta zwięzła ściągawka oferuje kluczowe kroki postępowania podczas podejrzanej rozmowy telefonicznej oraz zawiera słowa-klucze, które trzeba wykorzystać podczas rozmowy, co jest niezastąpione w ochronie przed oszustami. Użycie tych słów może pomóc w szybkim zakończeniu rozmowy bez narażania się na dalsze manipulacje, dając jednocześnie czas na skontaktowanie się z zaufanymi osobami lub przygotowanie się do podjęcia dalszych działań.

Geneza oszustw telefonicznych

Geneza oszustw telefonicznych ma swoje korzenie w działaniach osób, które z czasem rozwinęły wyrafinowane metody manipulacji. Jedną z pierwszych i najbardziej znanych form takich oszustw jest metoda na wnuczka. Za jednego z pionierów tej metody uznaje się osobę działającą pod pseudonimem Hoss, która zyskała rozgłos na początku drugiej dekady XXI wieku. Zatrzymanie tej osoby w 2014 roku rzuciło światło na skomplikowaną sieć oszustw, które rozciągały się na wiele krajów europejskich. Działalność ta miała swoje początki nie tylko w Polsce, ale także w Niemczech, Austrii, Szwajcarii i Luksemburgu.²

² H. Dobrowolska, „Wnuczkowa mafia. Powiedz im, co masz, a wszystko Ci zabiorą”, Wydawnictwo Harde, 2019

Historia ta służy jako przypomnienie, że oszustwa telefoniczne nie są zjawiskiem nowym, lecz ewoluującym. Początkowo skupiające się na jednej metodzie – wykorzystywaniu emocjonalnego wpływu na seniorów poprzez podszywanie się pod członków rodziny w potrzebie – z czasem przekształciły się i rozgałęziły na szereg innych technik. Współczesne oszustwa telefoniczne wykorzystują nie tylko fałszywe historie o krewnych, ale także zaufanie do instytucji takich jak policja czy banki.

Psychologiczne mechanizmy działań

Oszustwa socjotechniczne charakteryzują się wykorzystaniem psychologicznych mechanizmów działania i myślenia ludzi, aby wyłudzić od nich pieniądze lub dane osobowe. Kluczowym elementem sukcesu oszustów jest ich zdolność do manipulowania ofiarami, często wykorzystując emocje takie jak strach, niepokój, a nawet poczucie obowiązku i zaufanie do określonych autorytetów.

Oszustwo “na wnuczka” wykorzystuje przede wszystkim zanikające relacje rodzinne i poczucie osamotnienia wśród seniorów. Konsekwencją tego jest poczucie bezradności, opuszczenia i bycia niepotrzebnymi, a możliwość pomocy bliskim, którzy nagle odnowili kontakt, a znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej odbierają jako szansę na zainteresowanie krewnego i odbudowanie relacji. Oszuści, podszywając się pod członków rodziny, budzą zaufanie i skłaniają ofiary do podjęcia działań w pośpiechu i bez zastanowienia, często prosząc o natychmiastowe przekazanie pieniędzy lub wartościowych przedmiotów, co skutkuje utratą oszczędności życia.

Oszustwo “na policjanta” opiera się na naturalnym zaufaniu do służb mundurowych. Przestępcy, udając funkcjonariuszy, wykorzystują autorytet i poczucie obowiązku współpracy z organami ścigania, aby skłonić ofiary do przekazania pieniędzy lub informacji.

Oszustwo “na pracownika banku” bazuje na strachu przed utratą środków finansowych. Przedstawiając się jako pracownicy instytucji finansowych,

oszuści informują o rzekomej próbie wyłudzenia z konta ofiary, proponując „bezpieczne” akcje, które w rzeczywistości prowadzą do strat finansowych. Przestępstwa socjotechniczne bazują na znajomości sposobu myślenia i działania ludzi, a podstawowym zachowaniem oszustów jest manipulowanie. Oszust poznając specyfikę potencjalnych ofiar (w tym wypadku seniorów), doskonale wie, co ich motywuje do działania, dzięki czemu może skutecznie kierować ich zachowaniami, uśpić czujność, a następnie osiągnąć swój cel, czyli oszukać. Poza “wejściem” w świat potencjalnych ofiar w celu poznania ich sposobu myślenia i działania istotnym elementem składającym się na działanie i skuteczność oszustów jest wywieranie presji. Wzbudzenie silnych emocji, jak smutek, niepokój, lęk, zmartwienie, obawa o zdrowie, czy los bliskich (jak ma to miejsce w przypadku oszustwa na wnuczka) w połączeniu z narzuconą presją (zazwyczaj są to komunikaty w postaci informacji, że liczy się czas i od niego zależy dalszy los bliskich) sprawia, że ofiary są wybite z tropu, emocje biorą górę, w związku z czym nie ma miejsca na racjonalne, trzeźwe myślenie.

Oszuści zazwyczaj wykonują bardzo dużą ilość połączeń w krótkim odstępie czasowym w celu spotęgowania presji na rozmówcy. Inną metodą jest prowadzenie bardzo długiej rozmowy, która ma na celu zmanipulować rozmówcę przy równoczesnym uniemożliwieniu kontaktu z bliskimi w celu weryfikacji prawdziwości informacji przekazywanych przez oszusta. Jak już wspomnieliśmy, oszuści bazują na emocjach ofiar, dlatego w sytuacji, gdy senior ma wątpliwości co do tego, z kim faktycznie rozmawia, poza wzbudzeniem skrajnych emocji równie często wprowadzają szantaż emocjonalny, błagając o pomoc, płacząc, a nawet pozorując torturowanie, gdy twierdzą, że zostali porwani.

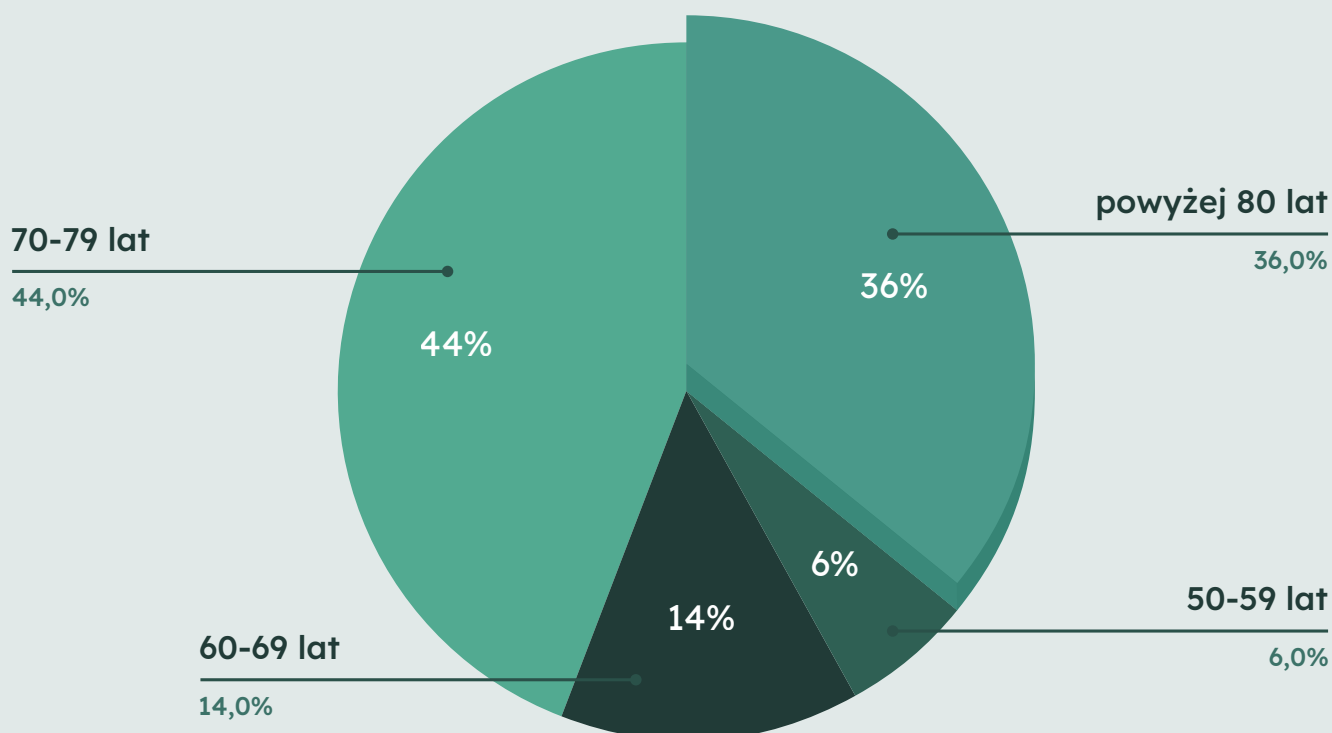

WAŻNE

Oszuści bazują na uczuciach osób starszych, wykorzystują ich zaufanie i wprowadzają presję w celu uśpienia czujności potencjalnych ofiar.

Komunikaty oszustów zawsze są silnie nacechowane emocjami.

Metody te, to formy przestępstw które są skierowane w stronę osób w wieku od 50 lat wzwyż. Najczęściej jednak ofiarami są osoby ok. 70 roku życia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z informatora „Jak nie paść ofiarą oszustwa metodami „Na policjanta” czy „Na wnuczka”” stworzonego bez Komendę Stołeczną Policji, Związek Banków Polskich i Straż Miejską. Warszawa, 2017.

Jak oszuści identyfikują potencjalne cele

Sprawcy oszustw, działając zwykle w ramach dobrze zorganizowanych, kilkusobowych grup, wykorzystują szereg sprawdzonych metod do identyfikowania swoich potencjalnych ofiar. Jedną z najefektywniejszych i wciąż powszechnie stosowanych technik jest korzystanie ze starych książek telefonicznych. Pomimo szybkiego rozwoju technologii i pojawienia się nowych narzędzi cyfrowych, to podejście pozostaje niezwykle skuteczne w docieraniu do najbardziej narażonych osób – seniorów.

Przeglądanie starych spisów numerów pozwala oszustom na szybką identyfikację potencjalnych ofiar. Telefony stacjonarne są obecnie przede wszystkim w posiadaniu osób starszych, co ułatwia złodziejom zawężenie swojego celu. Dodatkowo, charakterystyczne, klasyczne imiona, nadawane w połowie XX wieku, opublikowane w tych katalogach, mogą sugerować wiek abonentów, co dodatkowo ułatwia sprawcom wybór numerów telefonów osób najbardziej podatnych na manipulację.³

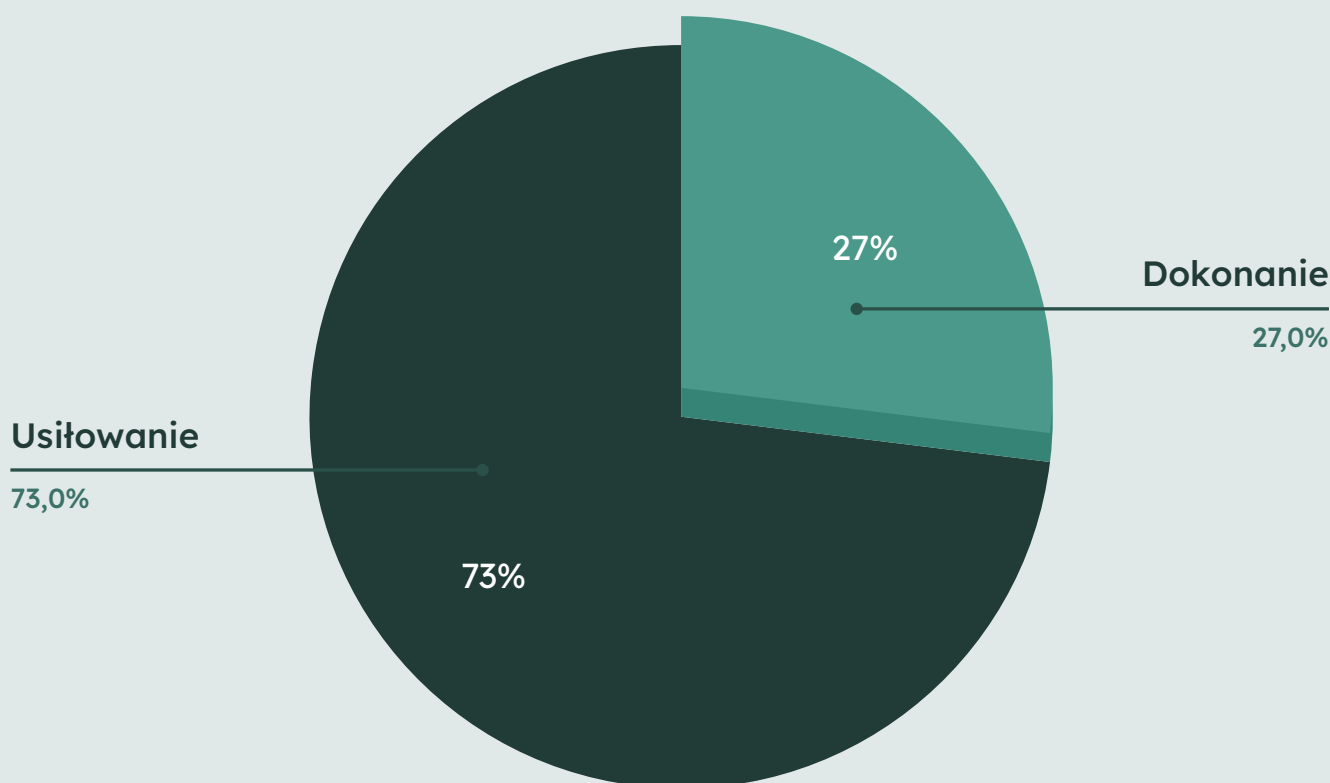
Ta metoda, choć mogłaby się wydawać przestarzała, w rzeczywistości wciąż pozostaje jednym z głównych narzędzi wykorzystywanych przez oszustów do realizacji swoich planów.

Najczęściej jednak sprawcy wyszukujący ofiary w książkach telefonicznych działają na chybił trafił, o czym świadczy układ i duża ilość wykonywanych połączeń. Na tym etapie wiele prób oszustw nie powodzi się ze względu na rozłączanie się potencjalnych ofiar, co potwierdzają statystyki.

³ B. Jewartowski, *Bezpieczeństwo osób starszych w kontekście oszustw metodą „na wnuczka” jako problem społeczno-polityczny*, *Studia Politicae Universitatis Silesiensis*, 2016

Oszustwa na wnuczka - skuteczność działań

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z informatora „Jak nie paść ofiarą oszustwa metodami „Na policjanta” czy „Na wnuczka”” stworzonego przez Komendę Stołeczną Policji, Związek Banków Polskich i Straż Miejską Warszawa, 2017.

Równie częstą metodą wykorzystywaną przez oszustów jest tak zwane wstępne sondowanie terenu. Proceder ten rozpoczyna się od przypadkowego, „w ciemno” wykonanego telefonu na numer stacjonarny do potencjalnej ofiary przez jedną z osób zaangażowanych w oszustwo. Najczęściej sprawca podszywa się pod urzędnika przeprowadzającego spis powszechny lub ankietę, co pozwala mu na pozyskanie zaufania rozmówcy bez budzenia podejrzeń.

Podczas tej inicjalnej rozmowy oszust stara się zdobyć jak najwięcej informacji, które mogą okazać się przydatne w dalszym etapie przestępstwa. Szczególnie cenne dla sprawcy są dane adresowe, skład rodziny oraz wszelkie informacje mogące sugerować status społeczny i poziom zamożności ofiary. Taka wiedza pozwala później na precyzyjniejsze dostosowanie scenariusza oszustwa, zwiększając jego skuteczność.

Ta metoda, choć wydaje się prosta, jest niezwykle efektywna i często stanowi pierwszy krok w realizacji bardziej złożonych oszustw. Warto pamiętać, aby podczas nieznanych lub nieoczekiwanych rozmów telefonicznych zachować szczególną ostrożność i nie udostępniać żadnych osobistych ani finansowych informacji bez absolutnej pewności co do tożsamości rozmówcy.

WAŻNE

Powszechny spis ludności prowadzony przez Urząd Statystyczny **odbywa się raz na 10 lat.** Ostatni tego typu spis miał miejsce w 2021 r., **kolejny przypada dopiero na rok 2031!**

Zdarza się też, że osoba dzwoniąca podaje się za przedstawiciela placówki medycznej pod pozorem zaproszenia na badania profilaktyczne - rozmowa w takim kontekście również pozwala przeprowadzić z potencjalną ofiarą wywiad niezbędny do zweryfikowania, chociażby wieku potencjalnej ofiary.

Istotne jest to, że osoba przeprowadzająca wstępny wywiad z potencjalną ofiarą nigdy nie dzwoni ponownie - kolejny krok, czyli telefon z informacją od wnuczka zawsze wykonuje ktoś inny, podobnie, jak w przypadku odbioru oszczędności.

Metoda “na wnuczka” - opis, schemat działania

“Babciu, spowodowałem straszny wypadek i pilnie potrzebuję pieniędzy na kaucję, abym mógł wyjść z aresztu. Niestety w tym momencie nie mogę wyjść, mój przyjaciel mógłby za niedługo odebrać pieniądze. Potrzebuję 20 tysięcy zł. Nie mogę czekać zamkną mnie babciu!” - to jedna z wiadomości, która w pierwszej chwili mrozi krew w żyłach osobie odbierającej telefon, tylko po to, by chwilę później wpędzić ją w jeszcze większy stres wynikający z faktu ograbienia z oszczędności.

Oszuści podszywają się pod bliskich seniorów, grając na emocjach i prowadząc rozmowę tak, by senior nie miał czasu na zastanowienie się. Używają zwrotów typu: „każda minuta jest ważna” lub „nie mogę zwlekać”. Oszustwo to zazwyczaj bazuje na fałszywych informacjach o wypadku lub aresztowaniu bliskiej osoby, wymuszając szybką reakcję. Swoją prośbę uzasadniają najczęściej informacją o tym, że bliska osoba seniora uległa wypadkowi i potrzebuje pieniędzy na leczenie lub sama spowodowała wypadek, w rezultacie lądując w areszcie i potrzebując środków na kaucję lub prawnika. Równie często oszuści proszą o wsparcie finansowe, tłumacząc potrzebę pożyczki wyjątkową okazją dotyczącą zakupu samochodu czy nieruchomości.

Scenariusze działań oszustów metodą “na wnuczka”

Scenariusz 1

Wyobraź sobie sytuację, w której odbierasz telefon od nieznanego, który twierdzi, że dzwoni w imieniu Twojego wnuka lub wnuczki. Osoba ta informuje, że Twój bliski właśnie miał poważny problem i został zatrzymany przez policję. Twierdzi, że aby uwolnić wnuczka lub wnuczkę z aresztu, konieczna jest natychmiastowa wpłata kaucji. Cała sytuacja jest przedstawiana jako pilna, a osoba dzwoniąca twierdzi, że tylko szybka wpłata znacznej sumy pieniędzy może rozwiązać problem. Co więcej, podkreśla, że z powodów

proceduralnych wnuczek czy wnuczka nie mogą w tej chwili sami się z Tobą skontaktować, a pieniądze może odebrać funkcjonariusz policji.

Sygnały ostrzegawcze:

- Nagła potrzeba kaucji: Przesłanie, że wnuczek lub wnuczka natychmiast potrzebuje dużych sum pieniędzy na kaucję.
- Brak możliwości bezpośredniego kontaktu: Twierdzenie, że zatrzymana osoba nie może się skontaktować, ale osoba dzwoniąca ma pełną wiedzę o sytuacji.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Procedury prawne wymagają czasu: W rzeczywistości, nawet jeśli doszło do zatrzymania, proces ustalania kaucji przez sąd nie jest natychmiastowy. Wymaga to przesłuchań i formalnych decyzji sądowych, które nie mogą zostać przyspieszone przez wpłatę pieniędzy.
- Próba przekazania środków: Prawdziwi funkcjonariusze policji NIGDY nie przychodzą po żadne pieniądze.

Scenariusz 2

Otrzymujesz telefon od osoby, która przedstawia się jako Twój wnuk lub wnuczka. Osoba ta twierdzi, że została zatrzymana przez policję i potrzebuje znacznej sumy pieniędzy na wynajęcie adwokata, aby pomóc w opuszczeniu aresztu. Informuje, że sytuacja jest pilna i że bez Twojej pomocy finansowej nie będzie mogła sobie poradzić z procesem prawnym, dlatego proponuje odbiór pieniędzy przez „zaufanego znajomego”. W takich okolicznościach oszust często wywiera presję czasową, aby zmusić Cię do szybkiej reakcji, bez możliwości zweryfikowania faktów.

Sygnały ostrzegawcze:

- Nagła prośba o duże sumy pieniędzy na pokrycie kosztów prawnych.
- Brak możliwości bezpośredniego kontaktu z rzekomo zatrzymaną osobą.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Zatrzymani mają prawo do adwokata z urzędu, jeśli nie stać ich na prywatnego prawnika.

- Procedury prawne pozwalają na reprezentację przez adwokata z urzędu, który nie wymaga natychmiastowego finansowania od rodziny.
- Propozycja odbioru pieniędzy przez znajomego.

Scenariusz 3

Odbierasz telefon od kogoś, kto twierdzi, że jest bliską osobą - wnukiem lub wnuczką, która właśnie uległa poważnemu wypadkowi. Osoba ta lub ktoś w jej imieniu informuje, że konieczne jest natychmiastowe przekazanie środków finansowych na pokrycie kosztów leczenia, nie informując równocześnie, gdzie się znajduje. Podkreśla pilność sytuacji, sugerując, że bez Twojej pomocy finansowej leczenie nie może być kontynuowane.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Nacisk na natychmiastową potrzebę przekazania pieniędzy.
- Brak możliwości bezpośredniego kontaktu z wnukiem/wnuczką lub szpitalem.

Dlaczego jest to podejrzane:

- W sytuacjach nagłego zagrożenia życia szpitale publiczne zapewniają niezbędną pomoc niezależnie od zdolności finansowych pacjenta.
- Szpitale nigdy nie wymagają natychmiastowej zapłaty przed rozpoczęciem leczenia w nagłych przypadkach.

Scenariusz 4

Rozmowa rozpoczyna się od telefonu od rzekomego członka rodziny, który twierdzi, że znalazł się w nagłej i pilnej potrzebie finansowej z powodu niespodziewanego długu. Przekonuje, że sytuacja wymaga niezwłocznej spłaty, a z powodu jej delikatności wszystko musi pozostać w tajemnicy przed innymi członkami rodziny. Oszust prosi o przekazanie pieniędzy przez osobę trzecią, tłumacząc to bezpieczeństwem i dyskrecją transakcji.

Sygnały ostrzegawcze:

- Rozmowa zaczyna się od nieoczekiwanego i pilnego żądania przekazania pieniędzy, co jest nietypowe dla codziennych sytuacji finansowych.
- Oszust prosi, by cała sytuacja została utrzymana w sekrecie przed innymi członkami rodziny, co nie jest standardową praktyką w prawdziwych kryzysach finansowych, gdzie wsparcie rodziny jest zazwyczaj mile widziane.
- Osoba trzecia ma pojawić się, aby odebrać pieniądze, co jest nietypowe i powinno budzić podejrzenia. Prawdziwe instytucje czy sytuacje rzadko kiedy wymagają takiej metody transakcji.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Używanie presji czasowej jest dobrze znaną techniką socjotechniczną, która ma na celu zapobiegnięcie ofierze przed zastanowieniem się nad sytuacją i jej zweryfikowaniem.
- Oszust próbuje izolować ofiarę od rodziny i znajomych, co jest techniką manipulacji mającą na celu ograniczenie możliwości ofiary do weryfikacji historii i poszukiwania porad.
- Podszywanie się pod członka rodziny i twierdzenie o nagłej i dramatycznej sytuacji finansowej jest próbą wykorzystania zaufania seniora do bliskich mu osób.

Scenariusz 5

Zdarza się, że odbierasz telefon od osoby, która przedstawia się jako Twój wnuczek lub wnuczka. Po krótkiej rozmowie, w której wyraża pilną potrzebę pomocy finansowej, niespodziewanie się rozłącza. Niewiele później odbierasz kolejne połączenie, tym razem od osoby podającej się za funkcjonariusza policji. Ta osoba twierdzi, że poprzednie połączenie było próbą oszustwa i w ramach prowadzonego śledztwa i dla bezpieczeństwa Twojego wnuczka lub własnego bezpieczeństwa, konieczne jest natychmiastowe potajemne przekazanie pieniędzy, które rzekomo mają zostać przekazane jako część działań policji, aby zatrzymać oszusta.

Sygnały ostrzegawcze:

- Jeśli osoba, która twierdzi, że jest twoim wnukiem lub wnuczką, nagle się rozłącza, a następnie odbierasz telefon od rzekomego policjanta, jest to duży czerwony flaga. Zmiana ta jest często używana przez oszustów, aby zdezorientować ofiarę i nadać większą pilność sytuacji.
- Kiedy osoba twierdząca, że jest funkcjonariuszem, prosi o zachowanie całej sprawy w tajemnicy, szczególnie przed innymi członkami rodziny, jest to próba izolacji ofiary od źródeł wsparcia, co jest typowym zachowaniem oszustów.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Policja nigdy nie informuje o swoich krokach śledczych przez telefon.
- Żądanie przekazania gotówki lub innych wartości przez telefon to typowy znak oszustwa. Prawdziwa policja nigdy nie prosi o pieniądze w taki sposób.

Zapamiętaj!

💡 Wyjście z aresztu za kaucją bezpośrednio po ewentualnym spowodowaniu wypadku nie jest realne - proces ustalania możliwości poręczenia majątkowego i wysokości kaucji przechodzi przez sąd, w związku z czym trwa.

💡 Żaden adwokat nie pobiera opłat z góry. W przypadku zatrzymania, zazwyczaj to na barkach bliskich aresztowanego spoczywa obowiązek znalezienia prawnika, który będzie reprezentował zatrzymanego.

💡 Funkcjonariusze policji zawsze stawiają się osobiście i nigdy nie informują o planowanych krokach w śledztwie. Nigdy też nie proszą o przekazanie pieniędzy, a tym bardziej wartościowych przedmiotów.

💡 W przypadku bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia szpital zobowiązany jest udzielić niezbędnej pacjentowi pomocy. Wszelkie należności związane z hospitalizacją czy leczeniem są uiszczane po wyjściu ze szpitala.

💡 Zawsze potwierdzaj sytuacje za pośrednictwem oficjalnych źródeł – w przypadku informacji o zatrzymaniu lub wypadku, zweryfikuj informacje bezpośrednio z odpowiednimi instytucjami (policja, szpital), używając telefonów z wiarygodnych źródeł, a nie tych podanych przez oszusta.

Metoda “na policjanta” - opis, schemat działania

„Dzień dobry, dzwonię z Komendy Głównej Policji. Państwa wnuczek/wnuczka jest zamieszany/zamieszana w poważny wypadek drogowy. Aby uniknąć aresztowania i dalszych konsekwencji prawnych, konieczna jest natychmiastowa wpłata kaucji. Musimy działać szybko, aby pomóc Państwa bliskiemu.” – tak zaczyna się rozmowa, która może wywołać ogromny niepokój i poczucie pilności działania u odbiorcy. W tej wersji oszustwa przestępcy wcielają się w role funkcjonariuszy policji, wykorzystując instynktowne zaufanie, jakie większość osób pokłada w organach ścigania.

Podstawą tej metody jest manipulacja i budowanie atmosfery pilnego zagrożenia, co ma uniemożliwić ofierze racjonalne myślenie i dokonanie weryfikacji informacji. Oszuści wykorzystują autorytet policji, aby zwiększyć wiarygodność swoich żądań.

Dodatkowo oszuści mogą sugerować, że pieniądze są potrzebne na przeprowadzenie „prowokacji” w celu złapania innych przestępców. Kluczowe jest zachowanie spokoju i weryfikacja otrzymanych informacji przez kontakt z lokalną jednostką policji za pomocą oficjalnych numerów telefonów, zamiast podejmowania pochopnych decyzji na podstawie telefonu od rzekomego funkcjonariusza

Scenariusze działań oszustów metodą “na policjanta”

Scenariusz 1

Odbierasz telefon i słyszysz poważny głos, który przedstawia się jako inspektor Nowak z wydziału kryminalnego. Osoba ta informuje Cię, że Twój wnuczek lub wnuczka została zatrzymana pod zarzutem posiadania narkotyków. Aby uniknąć dalszych konsekwencji prawnych i potencjalnego więzienia, konieczna jest natychmiastowa wpłata kaucji. Rozmówca podkreśla, że sprawa jest bardzo delikatna i prosi o zachowanie całej sytuacji w tajemnicy, twierdząc, że wpłata pieniędzy musi być dokonana szybko i dyskretnie. Informuje, że zaufany funkcjonariusz będzie czekał na przekazanie 30 tysięcy złotych w wyznaczonym miejscu.

Sygnały ostrzegawcze:

- Oszust wywiera presję, by działać szybko i nie informować nikogo o sytuacji, co ma na celu ograniczenie możliwości weryfikacji historii przez Ciebie.
- Żądanie natychmiastowego transferu dużej sumy pieniędzy, które mają być przekazane osobiście, jest nietypowe i podejrzane.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Ustalenie wysokości poręczenia majątkowego to proces, który trwa. Żadne organy nie proszą o natychmiastową wpłatę gotówki przez rodzinę.
- Prawdziwa policja nigdy nie prosi o przekazywanie pieniędzy przez telefon ani nie organizuje „odbioru” gotówki przez funkcjonariuszy w celu zapewnienia bezpieczeństwa prawnego zatrzymanym osobom.

Scenariusz 2

Stajesz przed sytuacją, w której odbierasz telefon od osoby podającej się za funkcjonariusza policji. Z powagą informuje Cię, że przeciwko Tobie zostało wszczęte dochodzenie, które może prowadzić do poważnych konsekwencji prawnych. Jednak, jak twierdzi, istnieje „proste rozwiązanie” –

za odpowiednią sumę pieniędzy, można odstąpić od dalszego prowadzenia sprawy i zamknąć ją, unikając wszystkich problemów. Cała sytuacja jest przedstawiana jako pilna i wymagająca szybkiego rozwiązania, co ma zmusić Cię do pośpiesznej i nieprzemyślanej decyzji.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Jest to absolutnie niezgodne z prawem i praktykami policyjnymi.
- Wykorzystanie strachu przed konsekwencjami prawnymi, aby zmusić ofiarę do płacności.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Żadne prawdziwe postępowanie prawne nie jest zamykane przez łapówki, a wszelkie takie działania są nielegalne i nieetyczne.
- Oszuści grają na braku wiedzy ofiary na temat procedur prawnych, tworząc fałszywą narrację, która ma na celu wywołanie paniki i skłonienie do nieprzemyślanych działań.

Scenariusz 3

Telefon dzwoni, a po drugiej stronie słuchawki przedstawia się osoba twierdząca, że jest funkcjonariuszem Centralnego Biura Śledczego Policji. Informuje Cię o specjalnej, tajnej operacji skierowanej przeciwko zorganizowanej grupie oszustów, którzy są bliscy wpadki. Aby przeprowadzić skuteczną prowokację i złapać przestępców na gorącym uczynku, konieczne jest zgromadzenie funduszy, które zostaną wykorzystane jako „przynęta”. Oszust sugeruje, że Twoja finansowa partycypacja jest kluczowa dla sukcesu operacji i prosi o przekazanie określonej kwoty, która rzekomo posłuży jako fundusz operacyjny.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Nietypowa prośba o finansowe wsparcie policyjnych działań operacyjnych.
- Nacisk na pilność i poufność całej operacji, co ma na celu ograniczenie Twoich możliwości weryfikacji informacji.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Policja posiada własne fundusze na działania operacyjne i nigdy nie zbiera pieniędzy w ten sposób od prywatnych osób.
- Prawdziwe operacje policyjne są przeprowadzane z zachowaniem ścisłej tajemnicy i nie są omawiane przez telefon z osobami postronnymi.
- Użycie presji czasowej i tajemnicy ma na celu ograniczenie Twojej możliwości sprawdzenia prawdziwości rozmówcy oraz szczegółów operacji, co jest typową techniką stosowaną przez oszustów.

Scenariusz 4

Odbierasz telefon od osoby, która podaje się za urzędnika z lokalnego urzędu miasta. Informuje Cię o rzekomym zaległym podatku, który musisz niezwłocznie uregulować. Podczas rozmowy urzędnik prosi również o potwierdzenie Twojego adresu, co rzekomo jest potrzebne do potwierdzenia zaległości. Rozmowa się kończy, a po chwili otrzymujesz kolejny telefon, tym razem od osoby twierdzącej, że jest funkcjonariuszem policji. Ten „policjant” informuje Cię, że poprzednia rozmowa była próbą oszustwa i prosi o przygotowanie pieniędzy, aby przeprowadzić obławę i zatrzymać rzekomego urzędnika. Dodatkowo zapewnia Cię o swojej autentyczności, sugerując, że możesz to zweryfikować dzwoniąc na numer alarmowy 112. Obiecuje również, że wkrótce osobiście się stawi, by wspólnie z Tobą przeprowadzić akcję przeciwko oszustom.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Nieoczekiwana informacja o zaległościach podatkowych przez telefon.
- Prośba o podanie lub potwierdzenie adresu w trakcie rozmowy, co może być wykorzystane przez oszusta.
- Następne połączenie w krótkim okresie od rzekomego policjanta, zapewniająca o próbie oszustwa.
- Prośba o przygotowanie pieniędzy na „przeprowadzenie akcji” przeciwko oszustom.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Urzędy zazwyczaj nie informują o zobowiązaniach podatkowych przez telefon jako pierwszy krok, a takie sprawy są komunikowane poprzez oficjalną korespondencję.
- Sugerowanie przez policjanta, że ofiara ma przygotować gotówkę na „obławę”, jest nietypowe i powinno natychmiast wzbudzić podejrzenia.
- Propozycja weryfikacji tożsamości policjanta przez dzwonienie na numer alarmowy 112.

ZAPAMIĘTAJ!

💡 Prawdziwi funkcjonariusze policji nie dzwonią z numerów prywatnych. Używają specjalnych numerów z **prefiksem 47**, który jest jednolitym numerem kierunkowym do sieci resortowej w skali całego kraju. Każdy telefon z innych numerów, zwłaszcza prywatnych lub nieznanymi, powinien wzbudzać Twoje podejrzenia.

💡 Prawdziwi funkcjonariusze nigdy nie będą kontaktować się telefonicznie z prośbą o przekazanie pieniędzy lub innych wartości w celu wsparcia śledztwa czy złapania przestępcy. Każda taka prośba jest próbą oszustwa. Policja ma swoje budżety operacyjne.

💡 W sytuacji, gdy osoba podająca się za funkcjonariusza policji lub CBŚP informuje o konieczności „natychmiastowego” przekazania pieniędzy, aby pomóc w schwytaniu przestępcy lub „rozwiązaniu” sprawy, jest to fałszywe działanie. Pamiętaj, że takie metody nie mają miejsca w rzeczywistych procedurach policyjnych.

💡 Funkcjonariusze policji oraz pracownicy CBŚP mają obowiązek wszelkie działania w ramach śledztw dokumentować i przeprowadzać bezpośrednio, a nie za pośrednictwem anonimowych telefonów czy przelewów.

💡 W przypadku próby wyłudzenia fikcyjnej łapówki pod pretekstem „ustawienia” sprawy, pamiętaj, że takie działania są nielegalne i niezgodne

z etyką pracy służb. Rzeczywista policja nigdy nie proponuje takich „rozwiązań”.

💡 Prawdziwa policja nigdy nie prosi o przekazywanie pieniędzy przez telefon ani nie organizuje „odbioru” gotówki przez funkcjonariuszy w celu zapewnienia bezpieczeństwa prawnego zatrzymanym osobom. Każde żądanie przekazania gotówki w taki sposób jest niezgodne z prawem i powinno być traktowane jako próba oszustwa. Wszelkie opłaty związane z postępowaniami prawnymi są regulowane oficjalnie i wymagają osobistej obecności w odpowiednich instytucjach.

💡 Jeśli masz wątpliwości co do tożsamości dzwoniącego, poproś o numer identyfikacyjny funkcjonariusza i skontaktuj się bezpośrednio z najbliższą jednostką policji, aby potwierdzić, czy osoba ta faktycznie prowadzi sprawę.

Metoda “na pracownika banku” - opis, schemat działania

„Dzień dobry, dzwonię z działu bezpieczeństwa Państwa banku. Zauważyliśmy podejrzaną próbę włamania na Państwa konto bankowe. Aby zabezpieczyć środki, niezbędne jest natychmiastowe przeniesienie ich na rachunek rezerwowy”. Tak rozpoczyna się telefon, który może sprawić, że nawet najbardziej ostrożna osoba poczuje nagłą panikę. Oszust, podszywając się pod pracownika banku, informuje o rzekomym zagrożeniu dla oszczędności, a następnie proponuje „bezpieczne” rozwiązanie, które w rzeczywistości ma na celu wyłudzenie pieniędzy.

Podstawą tej metody jest wykorzystanie zaufania, jakim większość osób darzy swoje instytucje finansowe, oraz technika spoofingu. **Spoofing** polega na fałszowaniu numeru telefonu, z którego wykonane jest połączenie. Oszust może manipulować wyświetlanym numerem, aby na ekranie telefonu pojawił się rzeczywisty numer infolinii banku, co może skłonić nawet sceptyczne osoby do obniżenia czujności.

Phishing, z kolei, to technika stosowana przez przestępców mająca na celu wyłudzenie poufnych informacji, takich jak dane logowania, numery kart kredytowych, hasła itp. Oszuści wykorzystują fałszywe e-maile, SMS-y lub strony internetowe do zdobycia wrażliwych danych.

Oszustwo często kończy się też prośbą o wykonanie przelewu na „bezpieczne konto”, które w rzeczywistości należy do przestępców. By chronić się przed takimi oszustwami, warto podjąć dodatkowe kroki weryfikacji. Jeśli otrzymasz podejrzaną wiadomość, zakończ rozmowę i skontaktuj się bezpośrednio z bankiem, używając numeru dostępnego na stronie internetowej banku. Prawdziwe instytucje finansowe mają ustalone procedury, które chronią Twoje dane i środki.

W czasie rozmowy oszuści mogą również prosić o podanie numeru karty, daty ważności i kodu CVV, tłumacząc to koniecznością „autoryzacji” konta. Pamiętaj, że żaden prawdziwy bank nigdy nie zażąda przez telefon takich informacji, gdyż mogły one wystarczyć do dokonania nieautoryzowanych transakcji.

Scenariusze działań oszustów metodą “na pracownika banku”

Scenariusz 1

Wyobraź sobie sytuację, gdzie otrzymujesz telefon od osoby podającej się za pracownika działu bezpieczeństwa banku. Ta osoba informuje Cię, że Twoje konto było celem nieautoryzowanej próby włamania. Z zaniepokojeniem o Twoje finanse, oszust twierdzi, że aby zabezpieczyć Twoje środki, konieczne jest ich natychmiastowe przeniesienie na specjalnie zabezpieczony rachunek rezerwowy, którym zarządza bank. Prosi Cię o szybką akcję, ponieważ każda chwila zwłoki zwiększa ryzyko utraty pieniędzy.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Otrzymujesz nieoczekiwane i nagłe powiadomienie o rzekomej próbie włamania na Twoje konto, co jest typową taktyką oszustów, aby wywołać strach i zmusić Cię do pośpiesznych działań.
- Oszust prosi o przelanie środków na nowe, „bezpieczne” konto, które rzekomo jest zarządzane przez bank, jednak w rzeczywistości kontrolowane jest przez przestępców.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Żaden prawdziwy bank nie prosi klientów o przelanie środków na zewnętrzne konta w celu ich zabezpieczenia. Banki mają swoje procedury zabezpieczające, które nie wymagają bezpośredniego zaangażowania klientów w takie działania.
- Banki zwykle informują o podejrzeniach włamań poprzez oficjalne kanały, takie jak zabezpieczona poczta w aplikacji bankowej lub poprzez osobiste spotkanie w oddziale, a nie przez niezapowiedziane telefony.

Scenariusz 2

Pewnego dnia otrzymujesz telefon od osoby, która przedstawia się jako pracownik Twojego banku. Informuje Cię, że w związku z nadchodzącą aktualizacją systemu bankowego, konieczne jest ponowne zatwierdzenie Twoich danych osobowych i bankowych. Oszust prosi o podanie numeru konta, kodów PIN oraz daty ważności i kodu CVV Twojej karty bankowej, twierdząc, że są to standardowe procedury weryfikacyjne przed aktualizacją systemu.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Oszust prosi o podanie szczegółowych danych bankowych, które zazwyczaj są chronione i nie są wymagane do przekazania przez telefon.
- Podkreśla pilność sprawy, sugerując, że opóźnienie w podaniu danych może skutkować problemami z dostępem do konta lub jego zablokowaniem.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Żaden prawdziwy bank nie prosi klientów o podawanie wrażliwych danych bankowych przez telefon. Banki posiadają ustanowione, bezpieczne procedury weryfikacyjne, które chronią dane klienta i nigdy nie wymagają podawania pełnych informacji karty kredytowej, kodów PIN czy danych do logowania w rozmowie telefonicznej.

Scenariusz 3

Otrzymujesz telefon od osoby podającej się za pracownika banku. Informuje Cię o rzekomych nowych opłatach lub zmianach w polityce banku, które wymagają Twojej pilnej akceptacji. Aby to zrobić, prosi Cię o kliknięcie w link przesyłany w niedawnej wiadomości e-mail lub SMS. Podkreśla, że jest to niezbędne do kontynuowania bezpiecznego korzystania z usług bankowych. Link prowadzi do fałszywej strony internetowej banku, gdzie zostajesz poproszony o wprowadzenie swoich danych logowania. Dane te są następnie wykorzystywane do nieautoryzowanego dostępu do Twojego konta bankowego.

Sygnaty ostrzegawcze:

- Prośba o akceptację nowych opłat poprzez kliknięcie w link: Banki zwykle informują o zmianach w opłatach lub polityce przez oficjalne kanały i nigdy nie wymagają akceptacji poprzez podejrzane linki.
- Fałszywy link prowadzący do strony logowania: Legitymacja strony może być trudna do zweryfikowania, a wprowadzanie danych na fałszywych stronach internetowych jest dużym zagrożeniem.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Banki nie proszą przez telefon o potwierdzenie danych logowania poprzez linki w e-mailach lub SMS-ach. Takie prośby są typowym znakiem próby phishingu, mającego na celu wyłudzenie poufnych informacji.
- Oszuści często wywierają presję, twierdząc, że reakcja jest pilna, aby zmusić ofiary do działania bez zastanowienia.

Scenariusz 4

Otrzymujesz telefon od osoby, która przedstawia się jako doradca finansowy Twojego banku. Proponuje on ekskluzywną, ale ograniczoną czasowo ofertę inwestycyjną, która wydaje się być bardzo korzystna. Aby skorzystać z tej możliwości, musisz szybko przelać środki na wskazane konto, które rzekomo jest powiązane z Twoim bankiem.

Sygnały ostrzegawcze:

- Oszust podkreśla, że oferta jest dostępna tylko przez ograniczony czas, co ma na celu spowodowanie pośpiechu i uniknięcie dokładnej weryfikacji.
- Propozycja inwestycji oferuje niezwykle wysokie zyski przy minimalnym ryzyku, co jest niezgodne z zasadą, że wyższa potencjalna stopa zwrotu wiąże się zwykle z wyższym ryzykiem.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Fakt, że transakcja musi zostać zrealizowana natychmiast, uniemożliwia sprawdzenie informacji i konsultację z innymi doradcami.
- Żadna renomowana instytucja finansowa nie prosi klientów o szybkie przelewy na inne, niezweryfikowane konta.

Scenariusz 5

Otrzymujesz telefon rzekomo z Twojego banku. Pracownik informuje Cię, że Twoje konto bankowe jest zagrożone przez nowy, zaawansowany wirus komputerowy. Aby zapobiec potencjalnej kradzieży środków, oszust prosi o zainstalowanie „specjalnego oprogramowania antywirusowego”. Proponowane oprogramowanie to tak naprawdę narzędzia umożliwiające zdalny dostęp do komputera, takie jak AnyDesk czy TeamViewer. Oszust podczas zdalnej sesji prosi Cię również o zalogowanie się do bankowości internetowej rzekomo w celu sprawdzenia bezpieczeństwa konta. W rzeczywistości taki dostęp umożliwi im przejęcie kontroli nad Twoim systemem, co może prowadzić do kradzieży danych bankowych i osobistych oraz nieautoryzowanych transakcji.

Sygnały ostrzegawcze:

- Banki nigdy nie informują przez telefon, że dane konto jest zagrożone przez wirus.
- Prośba o zainstalowanie oprogramowania zdalnego dostępu: Żadna renomowana instytucja finansowa nie wymaga od klientów instalacji narzędzi umożliwiających zdalny dostęp do ich prywatnych urządzeń w celu ochrony przed wirusami.

Dlaczego jest to podejrzane:

- Instalacja zewnętrznego oprogramowania na polecenie niezweryfikowanej osoby jest znaczącym ryzykiem bezpieczeństwa.
- Bezpośrednia prośba o działanie, które umożliwia kontrolę nad komputerem i bankowością internetową: Pozwolenie osobie trzeciej na zdalny dostęp do Twojego urządzenia i zalogowanie się do systemu bankowego pozwala na bezpośredni dostęp do wszystkich informacji i środków na Twoim koncie.

ZAPAMIĘTAJ!

💡 Prawdziwe banki nigdy nie proszą o przelew środków na tzw. „bezpieczne rachunki” w ramach działań ochronnych. Takie żądania są typowymi próbami oszustwa.

💡 Banki nie proszą o podanie numeru karty, daty ważności, kodu CVV, czy innych wrażliwych danych przez telefon. Wszelkie prośby o takie informacje powinny być traktowane jako podejrzane.

💡 Instytucje finansowe nie oferują „ekskluzywnych, ograniczonych czasowo” inwestycji przez telefon, które wymagają natychmiastowego przelewu pieniędzy.

💡 Nie udostępniaj swoich danych logowania ani haseł przez telefon, e-mail ani w odpowiedzi na nieproszone żądania.

💡 Uważaj na próby phishingu, które mogą przyjmować formę e-maili lub

SMS-ów przekierowujących na fałszywe strony internetowe banku w celu wyłudzenia informacji finansowych.

💡 Uważaj na wszelkie próby przekonania do zainstalowania oprogramowania umożliwiającego zdalny dostęp do Twojego komputera lub urządzenia mobilnego. Jest to częsta metoda wykorzystywana przez oszustów do przejęcia kontroli nad Twoimi finansami.

💡 Nawet jeśli na ekranie telefonu wyświetla się nazwa Twojego banku, nie gwarantuje to, że połączenie jest autentyczne. Oszuści mogą fałszować identyfikatory rozmówcy, aby przekonać Cię do ich wiarygodności – praktyka znana jako „spoofing”. W razie jakichkolwiek wątpliwości, przerwij połączenie i zadzwoń bezpośrednio na oficjalny numer infolinii banku, który znajdziesz na stronie internetowej banku lub na odwrocie Twojej karty płatniczej, aby potwierdzić prawdziwość informacji.

Gdy zadzwoni telefon - jak reagować?

Zachowanie zimnej krwi w sytuacji, gdy do głosu dochodzą emocje, jest szalenie trudne - doskonale zdajemy sobie z tego sprawę. Nerwy i strach to źli doradcy, a to właśnie na nich bazują oszuści, karmiąc seniorów dramatycznie brzmiącymi informacjami na temat sytuacji bliskiej osoby. Jak postąpić, aby nie dać się okraść? Przede wszystkim warto utrzymywać wiedzę na temat tego typu oszustw, które przybierają różne formy. Poza samodzielnym poszerzaniem wiedzy warto zaangażować w to bliskich - rozmawiać o zagrożeniach i sposobach radzenia sobie z nimi. Dobrą opcją będzie wypracowanie wspólnego planu działania, który wdrożycie na wypadek, gdyby sytuacja z niepokojąco brzmiącym telefonem miała miejsce.

Na co zwracać uwagę?

- Komunikaty, które wzbudzają skrajne emocje - informacja o zagrożeniu życia, konieczności natychmiastowej wpłaty gotówki w celu uniknięcia więzienia itp.

- Prośba o przekazanie pieniędzy lub kosztowności pośrednikowi - policjanci nigdy nie żądają przekazania środków, lekarze nigdy nie stawiają się osobiście po odbiór pieniędzy w celu zakupu leków.
- Gdy bliski informuje, że nie może stawić się po pieniądze osobiście.
- Możliwość przekazania wartościowych rzeczy (np. biżuterii), gdy nie posiada się gotówki - żadna instytucja nie przyjmuje kosztowności w sytuacji, gdy osoba nie dysponuje środkami pieniężnymi.
- Oszuści często inicjują drugie połączenie krótko po pierwszym, i zawsze jest to inna osoba, np. fałszywy policjant, prawnik, czy znajomy. Szybkie tempo tych połączeń ma na celu zwiększenie presji i nie pozwala seniorom na odpowiednie zastanowienie się i zweryfikowanie informacji.
- Żadna zaufana instytucja nie poprosi o podanie wrażliwych informacji finansowych (jak PIN, CVV karty, hasła do bankowości internetowej) przez telefon.

Jak postąpić w sytuacji podejrzanego połączenia?

- **Zwiększ czujność** - nie chcemy, aby każdy otrzymany telefon był z góry traktowany jako próba oszustwa, bo popadanie w skrajności (w tym wypadku doszukiwanie się oszustwa w każdej sytuacji) też nie jest dobre i może doprowadzić do poczucia nieustającego lęku. Jednak uczulamy na połączenia z nieznanymi numerów, przeważnie zastrzeżonych numerów. Numery bliskich zazwyczaj są nam znane, dodane do listy kontaktów - jeśli nie, warto to zmienić. W przypadku większości telefonów stacjonarnych istnieje możliwość zaprogramowania numerów szybkiego wybierania.
- **Nie wdawaj się w dialog** - nie rozpoznajesz głosu rozmówcy, który podaje się za bliską osobę, lub otrzymujesz niepokojące informacje nacechowane komunikatami, że potrzebna jest spora suma pieniędzy i liczy się czas? Jak najszybciej się rozłącz i skontaktuj z bliskimi. Pamiętaj, że w przypadku rozmowy z oszustem wykorzystującym socjotechniki czas działa na Twoją niekorzyść - im dłużej jesteś narażony na manipulacyjne teksty nasycone skrajnymi emocjami, tym większe prawdopodobieństwo sukcesu oszusta. Najlepszą opcją, gdy rozmówca budzi Twoje wątpliwości, jest skrócenie rozmowy krótkim, stanowczym zwrotem "pomyłka". Pamiętaj też, aby starać się nie podawać imienia bliskiej osoby, np. w sytuacji, gdy rozmówca zaczyna od zwrotu: „Dzień dobry, Babciu/Dziadku” - podając imię wnuka w celu upewnienia się, z kim rozmawiasz, ułatwiasz zadanie oszustowi, który od Ciebie otrzymuje niezbędne informacje.
- **Niezwłocznie skontaktuj się z bliskimi** - nie tylko w celu zweryfikowania informacji otrzymanych w rozmowie z potencjalnym

oszustem, ale i w celu zdobycia wsparcia i pomocy. W sytuacjach nerwowych ciężko o racjonalne myślenie. Rozmowa z rodziną pomoże nie tylko się uspokoić, ale i wykonać dalsze niezbędne kroki pozwalające zgłosić sprawę odpowiednim organom.

- **Zadzwoń na policję** - nawet jeśli do oszustwa nie doszło, bo w porę zorientowałeś się o zamiarach rozmówcy, zgłoś sprawę organom ścigania. Dla bezpieczeństwa swojego i innych seniorów.

Jak zachować się podczas rozmowy?

- **Nie podawaj szczegółów dotyczących Ciebie, Twoich bliskich, sytuacji finansowej, czy posiadanych oszczędności lub kosztowności.**
- **Nie podawaj adresu.**
- **Zapytaj o konkrety** - np. w sytuacji, gdy rozmówca mówi, że wnuk trafił do szpitala, zapytaj o nazwę i adres placówki. Podobnie w sytuacji, gdy mowa o zatrzymaniu w areszcie - mając wątpliwości, będziesz mógł wykonać telefon do danej placówki i zweryfikować otrzymane informacje.
- **Nigdy nie umawiaj się na przekazanie pieniędzy pośrednikowi** - jeśli rozmówca mówi, że nie może stawić się osobiście i wyśle kogoś zaufanego, równocześnie podkreślając, że to bliski znajomy, którego nie znasz, możesz mieć pewność, że rozmawiasz z oszustem.
- **Nie oddzwaniaj na numer**, z którego zostało wykonane połączenie, jeśli nie jest to numer zastrzeżony.
- **Nie podawaj danych bankowych:** loginu, hasła, numerów karty.
- **Nie zgadzaj się na instalowanie jakiegokolwiek oprogramowania.**
- **Jeśli ktoś podaje się za policjanta i mówi, że potrzebuje jakichkolwiek środków pieniężnych, natychmiast się rozłącz.**
- **Dokumentuj niepokojące rozmowy** - jeśli to możliwe, zapisuj szczegóły podejrzanych rozmów, w tym numer telefonu, datę, godzinę i treść rozmowy. Te informacje mogą być przydatne, jeśli zdecydujesz się zgłosić sprawę policji.
- **Jeśli rozmowa budzi Twoje wątpliwości, jednak zaczynasz panikować i boisz się, że nie zachowasz zimnej krwi, powtarzaj, że Twoimi pieniędzmi zarządza ktoś z rodziny.** Jeśli rozmówca nie odpuszcza, powtarzaj komunikat, że nie masz przy sobie pieniędzy - to kolejna sytuacja, w której możesz mieć pewność, że po drugiej stronie jest oszust.

Jak postąpić w przypadku podejrzenia oszustwa

- **Zweryfikuj informacje:** Skontaktuj się bezpośrednio z domniemanym wnukiem, innym członkiem rodziny lub instytucją (np. szpitalem, policją czy bankiem), aby potwierdzić otrzymane informacje, używając niezależnych i znanych Ci numerów kontaktowych.
- **Nie podejmuj pochopnych decyzji:** Nie przekazuj żadnych pieniędzy ani danych osobowych, zanim nie upewnisz się, że sytuacja jest autentyczna. Pamiętaj, że prawdziwe instytucje nigdy nie żądają natychmiastowych płatności lub informacji poufnych przez telefon.
- **Zachowaj spokój i zdystansuj się emocjonalnie:** Oszuści często wywołują silne emocje, aby wpłynąć na szybkie i nieracjonalne decyzje. Zanim coś zrobisz, zastanów się chłodno i zawsze skonsultuj taką sytuację z zaufaną osobą.
- **Zgłoś podejrzenie oszustwa:** Informuj lokalne służby policyjne o każdym podejrzanym kontakcie telefonicznym lub wiadomości, które wydają się być próbą oszustwa. Twoje zgłoszenie może pomóc w zapobieganiu przyszłym próbom wyłudzenia.
- **Edukuj się i edukuj innych:** Im więcej wiesz o metodach działania oszustów, tym lepiej możesz się przed nimi chronić. Dziel się zdobytą wiedzą z rodziną i przyjaciółmi, szczególnie z tymi, którzy mogą być bardziej narażeni na tego typu ataki.

Przestępstwa telefoniczne - jak chronić bliskich?

Dlaczego osoby starsze są łatwym celem dla oszustów? Przede wszystkim dlatego, że najczęściej są blisko związane z rodziną, w związku z czym są w stanie zrobić wszystko, aby chronić bliskich. Po drugie, osoby starsze w dużo mniejszym stopniu korzystają z internetu, gdzie można znaleźć informacje o nowoczesnych formach oszustw, do których zalicza się między innymi przestępstwo „na wnuczka”. Wiek seniorów również działa na ich niekorzyść - prawdą jest, że z wiekiem czas reakcji się wydłuża, nietrudno zatem zmanipulować osoby starsze i uśpić ich czujność. Kolejny istotny aspekt to to, że oszuści bazujący na tego typu metodach nierzadko przedstawiają się jako policjanci czy lekarze - a do osób z tych grup seniorzy mają szczególne zaufanie. Jak zatem działać?

Rozmowa, rozmowa i jeszcze raz rozmowa.

Edukowanie, wyjaśnianie i regularne utrwalanie informacji na temat zagrożeń to podstawa. Rzecz jasna celem takiego postępowania nie ma być zastraszanie seniorów czy namawianie ich do tego, aby przestali ufać policji, lekarzom lub w ogóle ludziom.

Jak przedstawić temat bliskim?

- **Wyjaśnij, na czym przestępstwo polega** - oficjalne komunikaty często mają zbyt formalny język, przez co są niejasne i trudne do zrozumienia, a co za tym idzie - przyswojenia. Wyjaśnij „po ludzku”, jak działają przestępcy wykorzystujący opisane wyżej metody. Podkreśl, że oszuści bazują przede wszystkim na skrajnych emocjach, wywierają presję i poczucie zagrożenia. Upewnij się, że senior rozumie sposób działania oszustów i cały mechanizm charakterystyczny dla przestępstwa „na wnuczka”. Zachęć do zadawania pytań, aby rozwiązać wszelkie wątpliwości.
- **Nie strasz** - edukacja nie będzie skuteczna, jeśli wywołasz u seniorów strach. Przedstawienie skali zagrożenia jest ważne, jednak istotniejsze jest spokojne wyjaśnienie, czym owo zagrożenie się charakteryzuje i jakie zachowania są typowe dla tego rodzaju oszustów.
- **Przedstaw przykłady** - informacje prezentowane „na sucho”, nawet jeśli zostaną w pełni zrozumiałe, nie zapadną w pamięć tak dobrze, jak konkretne przykłady. W sieci bez trudu znaleźć można prawdziwe historie osób oszukanych czy przykładowe scenariusze, które są typowe dla oszustów „na wnuczka”. Zaznajom z nimi seniorów z Twojego otoczenia. Taka wizualizacja przestępstwa pozwoli im zwiększyć czujność i uczulić na podejrzanе zachowania.
- **Trenuj** - poza rozmową, regularnym przypominaniem itp., dobrym rozwiązaniem jest praktyczny trening. W gronie bliskich możecie odgrywać scenki rodzajowe - wcielcie się w rolę potencjalnego oszusta i prowadźcie z osobą starszą rozmowę, zwracając uwagę na szczegóły, o których senior powinien pamiętać, czy komunikaty, które powinny zapalić mu w głowie czerwoną lampkę.
- **Najważniejsze** - przede wszystkim, poinformuj swoich najbliższych, że **NIGDY** nie wyślesz swoich znajomych po pieniądze.

Ustal plan działania

Poza uświadamianiem i utrwalaniem informacji warto też opracować z bliskimi plan działania na wypadek otrzymania przez seniora niepokojącego telefonu. Najprostszym rozwiązaniem będzie ustalenie, że w razie tego typu sytuacji senior szybko zakończy rozmowę i nawiąże kontakt z kimś z rodziny, aby upewnić się, czy faktycznie coś złego się wydarzyło. Należy jednak liczyć się z tym, że nie w każdej sytuacji rodzina będzie mogła odebrać telefon od razu, aby uspokoić seniora i utwierdzić go w tym, że wszystko z bliskimi jest w porządku. Dlatego dobrą opcją jest ustalenie z całą rodziną kwestii, o które senior mógłby zapytać rozmówcę, a które będą znane wyłącznie osobom z rodziny. Może to być hasło klucz, zapytanie o konkretny szczegół z życia, o którym wie wyłącznie osoba z bliskiego grona.

Uczulaj

W rozmowach z seniorem przypominaj najczęstsze komunikaty/zwroty, jakie stosują oszuści. Mowa tu zarówno o przedstawianych wyżej scenariuszach (spowodowanie wypadku i trafienie do aresztu, wyładowanie w szpitalu i konieczność pozyskania środków na leczenie itp.), konkretnych słowach, które wywołują skrajne emocje (nawiązujące do zagrożenia, niebezpieczeństwa, tego, że liczy się każda sekunda itp.), jak i m.in. tym, że oszuści podający się za wnuczka dzwonią z nieznanego numeru, zawsze twierdząc, że ich telefon uległ zniszczeniu.

Podsumowanie

Oszustwo na wnuczka jest przestępstwem określonym w artykule 286 §1 Kodeksu Karnego: “Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu, lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”⁴. W sytuacji, gdy sprawca wyłudził mienie o znacznej wartości (zgodnie z artykułem 115 §

5 Kodeksu Karnego wynoszące powyżej 200 000 zł), kara za oszustwo może być surowsza i wynosić od 1 roku do 10 lat pozbawienia wolności (zgodnie z artykułem 294 § 1 Kodeksu Karnego).

Wspomniany przepis ustanawia odpowiedzialność karną w przypadku oszustwa, którego celem jest osiągnięcie korzyści majątkowej przy pomocy zachowań sprawiających, że osoba oszukiwana rozporządza własnym mieniem w sposób dla siebie niekorzystny. Mowa tu zarówno o utracie pieniędzy, jak i kosztowności. Wspomniane zachowania należy rozumieć jako celowe wprowadzanie w błąd i wykorzystywanie zabiegów prowadzących do mylnego wyobrażenia o faktycznym stanie rzeczy. Jak już wspominaliśmy, oszustwo „na wnuczka” wpisuje się w ramy tzw. oszustw socjotechnicznych, w których dominuje manipulacja, wpędzenie w poczucie winy, wywołanie poczucia zagrożenia i skrajnych, trudnych emocji, jak np. strach o zdrowie lub życie bliskich. Zgodnie z §3 w przypadku mniejszej wagi oszustwa, sprawca może zostać obciążony grzywną, karą ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2. Przestępstwo określone w artykule 286 §1 Kodeksu Karnego jest czynem ściganym z oskarżenia publicznego. Wyjątek stanowi sytuacja, w której czyn popełniła osoba z najbliższego grona poszkodowanego. Wówczas ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, o czym mowa w §4 artykułu 286.

Statystyki policyjne wskazują, że na przełomie lat wzrasta świadomość społeczna, a co za tym idzie, spada liczba dokonanych oszustw z wykorzystaniem metody „na wnuczka”. Z pewnością wpływ na to mają działania prewencyjne policji czy innych instytucji społecznych oraz kampanie społeczne uświadamiające i uczulające seniorów. Warto jednak pamiętać, że statystyki odnoszą się wyłącznie do zgłoszonych spraw. Niestety, seniorzy, często ze wstydu, bezradności lub braku wsparcia bliskich i niewiedzy, jak zgłosić sprawę, nie komunikują organom ścigania o poniesionych stratach lub próbach kradzieży. Dlatego należy pamiętać, że ZAWSZE sprawę należy zgłosić na policję, bez względu na to, czy do oszustwa doszło, czy zostały podjęte jedynie próby.

Informacje w pigułce

Znaki ostrzegawcze

- **Komunikaty wzbudzające skrajne emocje** - informacja o zagrożeniu życia, konieczności natychmiastowej wpłaty gotówki w celu uniknięcia więzienia itp.
- **Prośba o przekazanie pieniędzy** - policjanci nigdy nie żądają przekazania środków, lekarze nigdy nie stawiają się osobiście po odbiór pieniędzy w celu zakupu leków.
- **Ustalenie kaucji lub poręczenia majątkowego to proces, który trwa.**
- **Możliwość przekazania kosztowności w przypadku braku pieniędzy.**
- **Wysyłanie „znajomego” po odbiór kosztowności.**
- **Prośba o podanie loginów, haseł, numerów karty.**
- Informacja o potrzebie zainstalowania oprogramowania na komputer.
- Wysyłanie SMS-ów, e-maili z linkami aktywacyjnymi.

Czego nie mówić?

- **Imię bliskich** - gdy w słuchawce usłyszysz: “dzień dobry babciu/dziadku” - nie odpowiadaj imieniem wnuka/wnuczki. To otwiera oszustom drzwi do kradzieży. Podobnie w sytuacji, gdy ktoś przedstawia się jako przyjaciel/policjant/lekarz Twojego bliskiego. Bezpieczniejsze będzie zadanie pytania: “kto mówi?”
- **Nie podawaj danych adresowych** .
- **Nie udostępniaj danych wrażliwych** - loginy, hasła, numery karty bankomatowej.
- **Nie podawaj szczegółów dotyczących Ciebie, Twoich bliskich, sytuacji finansowej, posiadanych oszczędności/kosztowności**
- **Nie zgadzaj się na przyjęcie nieznanego do domu.**

Co mówić?

- **Pomyłka** - jeśli nie rozpoznajesz głosu wnuczka lub bliskiego, za którego podaje się rozmówca, powiedz pomyłka, natychmiast się rozłącz i zadzwoń do bliskich, żeby zweryfikować prawdziwość telefonu. zapytaj o konkrety (adres szpitala/aresztu/znaki szczególne osoby bliskiej)

- **Nie mam dzieci/wnuków** - jeśli nie uda Ci się od razu rozłączyć, osoba dzwoniąca przekazuje niepokojące informacje, a Ty nie rozpoznajesz głosu rozmówcy, utnij rozmowę informacją, że nie masz bliskich. Następnie zadzwoń do rodziny i zweryfikuj otrzymane informacje.
- **Nie mam pieniędzy** - jeśli w rozmowie słyszysz prośbę o przekazanie pieniędzy lub wartościowych przedmiotów, zakończ konwersację krótkim: “nie mam pieniędzy/kosztowności”. Rozłącz się, a następnie zadzwoń do bliskich. Jeśli rozmówca podawał się za policjanta lub lekarza, nie masz możliwości zweryfikowania prawdziwości otrzymanych informacji z rodziną, obdzwonź posterunki policji/szpitala - zajmie Ci to więcej czasu, jednak unikniesz potencjalnej kradzieży.

Instrukcja do umieszczenia obok telefonu

Ważne informacje:

- Jeżeli ktoś obcy w imieniu bliskiej Ci osoby, chce zgłosić się po pieniądze **JEST TO NA PEWNO OSZUSTWO!**
- Policja, lekarz, pracownik banku nigdy nie przychodzą po pieniądze. **JEST TO OSZUSTWO.**
- Nikt nie przyjmie rozliczenia w biżuterii. **JEST TO OSZUSTWO.**
- Bank nigdy nie prosi o podanie numerów karty lub przelania środków na “bezpieczny rachunek”. **JEST TO OSZUSTWO.**

Podczas rozmowy:

- gdy ktokolwiek poprosi Cię o pieniądze, powiedz:
- **MOIMI PIENIĘDZMI ZARZĄDZA MOJA CÓRKA / MÓJ SYN. MUSZĘ SIĘ Z NIĄ SKONTAKTOWAĆ.**
- gdy powie, że zamiast pieniędzy może być biżuteria: **JEST TO OSZUSTWO, ROZŁĄCZ SIĘ I ZADZWOŃ DO BLISKICH.**
- gdy powie, że po pieniądze zgłosi się znajomy:
- **JEST TO OSZUSTWO, ROZŁĄCZ SIĘ I ZADZWOŃ DO BLISKICH.**
- gdy ktoś powie, że nieznajoma osoba pójdzie z Tobą do banku:
- **JEST TO RÓWNIEŻ OSZUSTWO. NIGDY NIE IDŹ DO BANKU Z NIEZNAJOMYMI.**

PAMIĘTAJ!!!

Natychmiast po takim telefonie, skontaktuj się z najbliższą osobą. Nawet jeśli osoba prosząca o pieniądze, prosi aby tego nie robić. Pamiętaj, to są Twoje oszczędności całego życia! Nie daj się oszukać!

O nas

W Seniorze.pl dążymy do tego, aby być czymś więcej niż tylko sklepem oferującym produkty medyczne. Naszym celem jest stworzenie kompleksowego centrum wsparcia dla seniorów, które zapewni nie tylko niezbędne produkty, ale także bogate zasoby wiedzy, wsparcie emocjonalne i społecznościowe oraz możliwość aktywnego uczestnictwa w licznych inicjatywach edukacyjnych i integracyjnych. Nasz slogan „**Przede wszystkim z troski**” podkreśla nasze zaangażowanie w oferowanie wsparcia, które wykracza poza zwykłe transakcje. Chcemy, aby każdy senior czuł się doceniony, wspierany i rozumiany.

Nasze wartości, takie jak troska, jakość, zaangażowanie, innowacyjność i empatia, są fundamentem naszych działań. Dzięki współpracy z renomowanymi dostawcami oferujemy produkty najwyższej jakości, które poprawiają komfort i samodzielność seniorów. Nasza oferta obejmuje szeroki zakres produktów – od podstawowego sprzętu medycznego, przez zaawansowane urządzenia rehabilitacyjne, po innowacyjne technologie wspierające zdrowie seniorów.

Jesteśmy głęboko wdzięczni dla pokolenia seniorów za ich wkład w budowanie społeczeństwa. Dlatego oferujemy więcej niż tylko produkty – oferujemy spokój ducha i pewność, że każdy zakup ma realny wpływ na poprawę jakości życia naszych klientów. Aktywnie angażujemy się w działania na rzecz lepszego życia seniorów.. Ponadto, przeznaczamy część naszych zysków na wsparcie osób potrzebujących i organizacji charytatywnych.

W Seniorze.pl łączymy jakość produktów z empatycznym podejściem do klientów, co wyróżnia nas na tle innych sklepów. Nasze zaangażowanie w poprawę życia seniorów sprawia, że stajemy się nie tylko sklepem, ale także zaufanym partnerem w codziennym życiu naszych klientów.